

Výsledky prieskumu PAS a INEKO o výdavkoch a reformách v súvislosti s NGEU (Next Generation EU)

02.10.2020

Za najdôležitejšie reformy podnikatelia považujú systematické zlepšovanie podnikateľského prostredia a reformu justície. Z výdavkov, ktoré by mali byť financované z NGEU, označili za najdôležitejšiu podporu vysokých škôl, vedy a výskumu ako aj výstavbu a rekonštrukciu nemocníc. Vyplýva to z prieskumu, ktorý v druhej polovici septembra zorganizovala Podnikateľská aliancia Slovenska (PAS) a inštitút INEKO medzi 105 podnikateľmi z celého Slovenska.

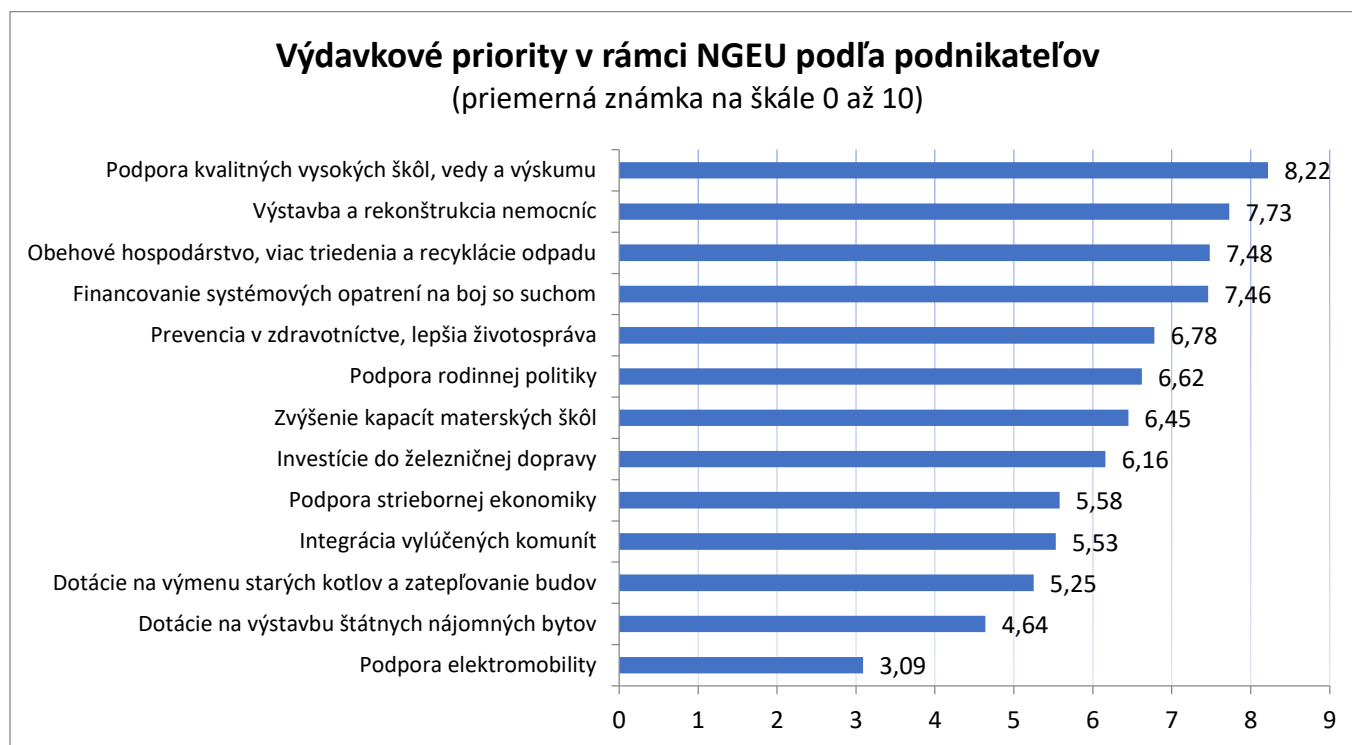
Európska únia poskytne Slovensku v rámci riešenia dopadov koronakrízy približne 6 miliárd eur. Je to jedinečná príležitosť kvalitatívne posunúť spoločnosť a štát na vyššiu úroveň. Rozhodli sme sa preto opýtať podnikateľov, ako by vláda tieto prostriedky mala použiť, či už na verejné výdavky alebo na reformy.

Pri výbere možných výdavkov aj reforiem sme brali do úvahy podmienky čerpania pomoci NGEU ako aj dlhodobé odporúčania Európskej komisie. Do zoznamu sme preto nezaradili výdavky hradené štandardne z bežného programovacieho obdobia (napr. cestná infraštruktúra, environmentálne záťaže, kanalizácia, atď.) ako aj výdavky na platy, ktoré pravdepodobne nebudú môcť byť financované z nástroja obnovy. Tiež sme nezaradili reformy, ktoré nie sú súčasťou dlhodobých odporúčaní Európskej komisie (napríklad decentralizácia, reforma legislatívneho procesu, reforma volebného systému a podobne).

Podnikatelia v prieskume hlasovali označením od 0 do 10, kde 0 znamená najmenej dôležité a 10 najviac dôležité. Poradie sme určili váženým priemerom.

Prvou otázkou v prieskume bola otázka: „Na čo by sa mali prioritne využiť peniaze, ktoré Slovensko dostane z EÚ?“

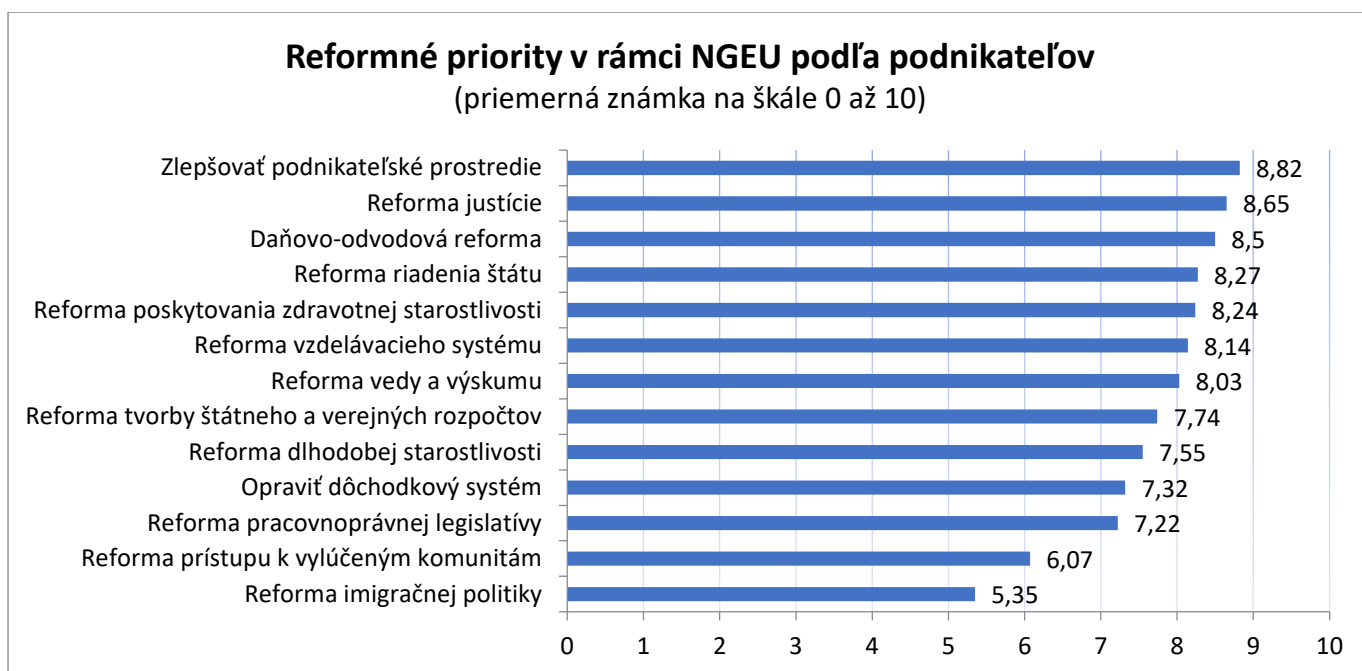
Výsledné hodnotenie:



Zdroj: INEKO a PAS

Druhou otázkou sme sa pýtali na reformy, ktoré je potrebné zrealizovať: „Realizácia ktorých reforiem je z vášho pohľadu pre Slovensko kľúčová?“

Výsledné hodnotenie:



Zdroj: INEKO a PAS

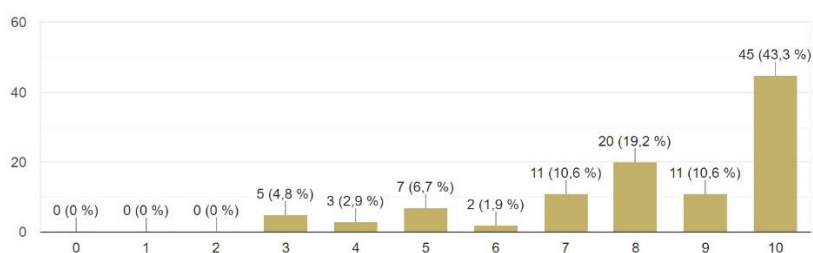
Podrobné výsledky

Podnikatelia za prvých päť priorít vo výdavkoch z NGEU označili:

- 1) podpora vysokých škôl, vedy a výskumu (priemerná známka 8,22 na škále 0 až 10);
- 2) výstavba a rekonštrukcia nemocníc a zdravotníckych zariadení (7,73);
- 3) obehové hospodárstvo, vyššia miera triedenia a recyklácie odpadu, budovanie spaľovní (7,48);
- 4) Financovanie systémových opatrení na boj so suchom ako sprievodným znakom klimatickej zmeny (7,46);
- 5) prevencia v zdravotníctve a programy pre lepšiu životosprávu vrátane osvetu a podpory športových aktivít (najmä mládeže) pri potlačovaní nadváhy a obezity (6,78);

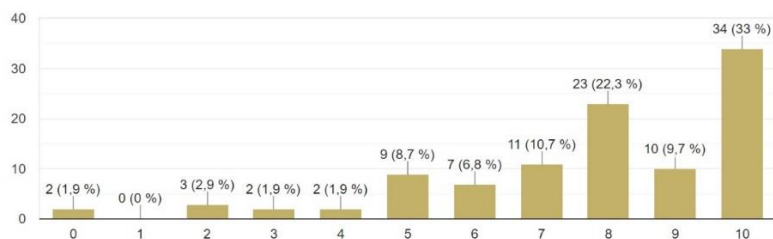
d.) Podpora kvalitných vysokých škôl, vedy a výskumu

104 odpovedí



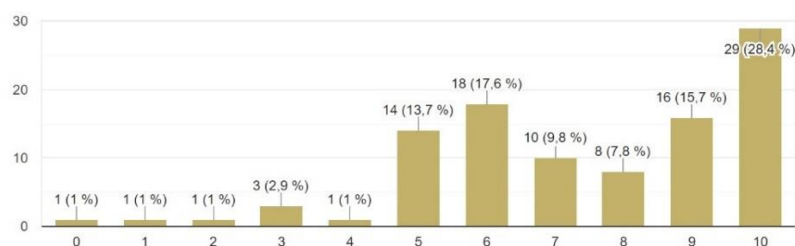
c.) Výstavba a rekonštrukcia nemocníc a zdravotníckych zariadení

103 odpovedí



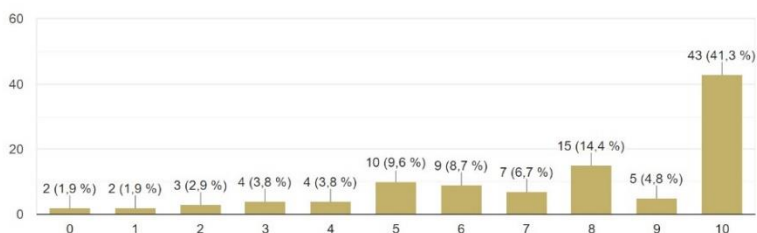
f.) Obehové hospodárstvo, vyššia miera triedenia a recyklácie odpadu, budovanie spaľovní

102 odpovedí



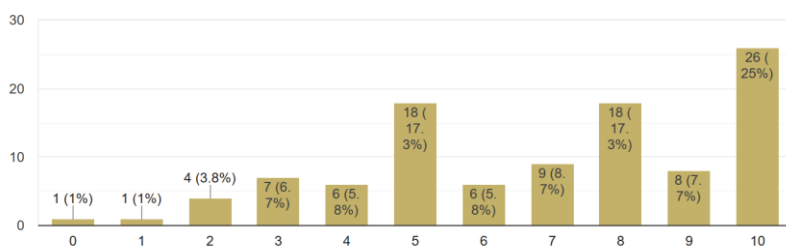
m.) Financovanie systémových opatrení na boj so suchom ako sprievodným znakom klimatickej zmeny

104 odpovedí



j.) Prevencia v zdravotníctve a programy pre lepšiu životosprávu vrátane osvetu a podpory športových aktivít (najmä mládeže) pri potlačovaní nadváhy a obezity

104 responses



Ďalšie v poradí sú

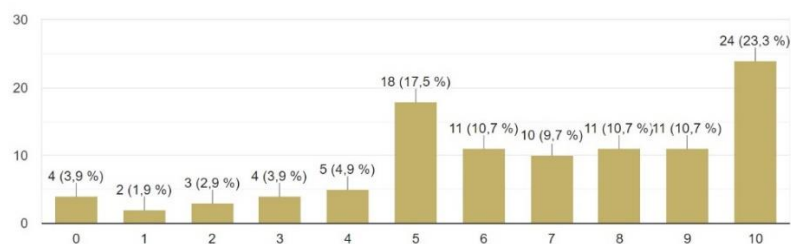
- 6) Podpora rodinnej politiky s ohľadom na nepriaznivý demografický vývoj, zvýšenie pôrodnosti (6,62%);
- 7) Zvýšenie kapacít materských škôl (6,45%);
- 8) Investície do železničnej dopravy (6,16 %);
- 9) Podpora striebornej ekonomiky, nástrojov na zamestnávanie staršieho obyvateľstva (5,58%);
- 10) Integrácia vylúčených komunít, dostupnosť zdravotnej starostlivosti, vzdelávania a ubytovania, financovanie efektívnych politík práce s marginalizovanými skupinami (5,53%);
- 11) Dotácie na výmenu starých kotlov, na zatepľovanie budov (5,25%);

12) Dotácie na výstavbu štátnych nájomných bytov (4,64%);

13) Podpora elektromobility, výstavba nabíjacej infraštruktúry, dotácie na elektromobily (3,09).

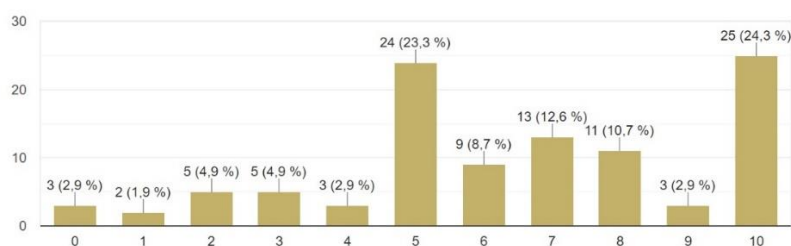
l.) Podpora rodinnej politiky s ohľadom na nepriaznivý demografický vývoj, zvýšenie pôrodnosti

103 odpovedí



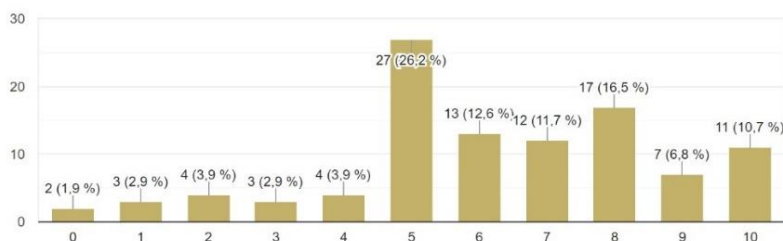
g.) Zvýšenie kapacít materských škôl

103 odpovedí



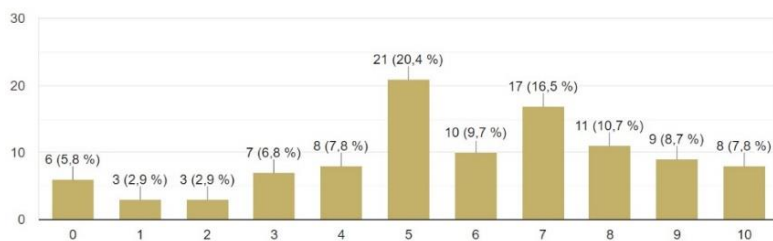
e.) Investície do železničnej dopravy

103 odpovedí



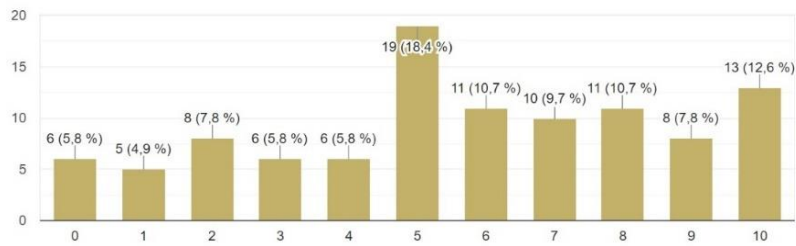
k.) Podpora striebornej ekonomiky, nástrojov na zamestnávanie staršieho obyvateľstva

103 odpovedí



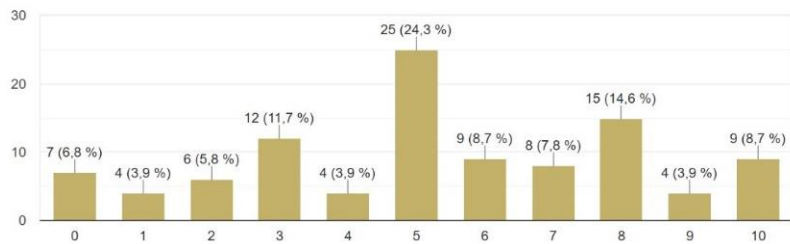
h.) Integrácia vylúčených komunit, dostupnosť zdravotnej starostlivosti, vzdelávania a ubytovania, financovanie efektívnych politík práce s marginalizovanými skupinami

103 odpovedí



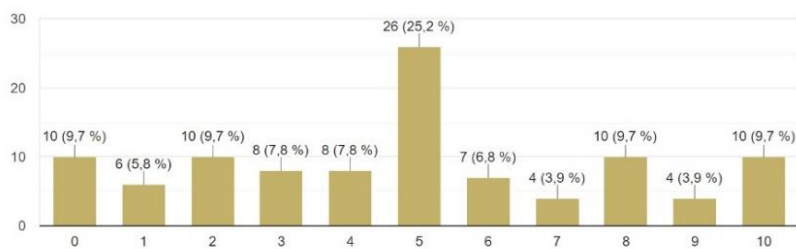
b.) Dotácie na výmenu starých kotlov, na zatepfovanie budov

103 odpovedí



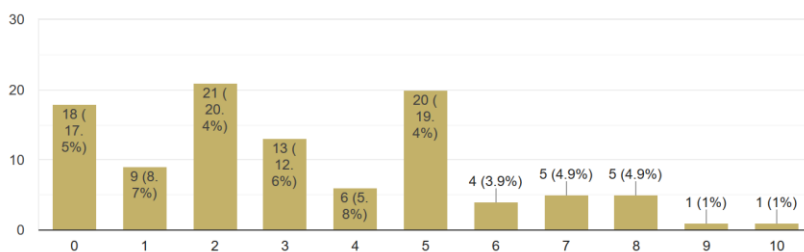
i.) Dotácie na výstavbu štátnych nájomných bytov

103 odpovedí



a.) Podpora elektromobility, výstavba nabijacej infraštruktúry, dotácie na elektromobily

103 responses



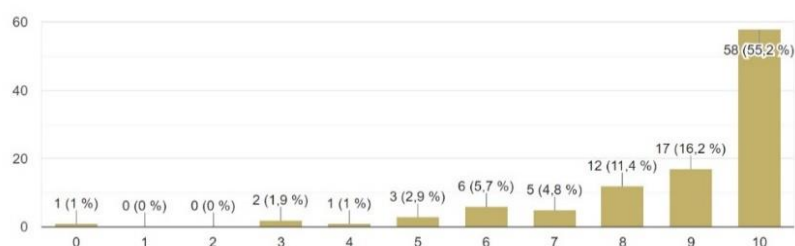
Druhou otázkou sme sa pýtali na reformy, ktoré je potrebné zrealizovať: Realizácia ktorých reforiem je z vášho pohľadu pre Slovensko kľúčová?

Podnikatelia považujú za kľúčové týchto päť reforiem:

- 1) **systematické zlepšovanie podnikateľského prostredia**, aby Slovensko výrazne stúplo v medzinárodných rebríčkoch a stalo sa atraktívnejším miestom pre investície. Opatrenia by mali zahŕňať zjednodušenie a zatraktívnenie daňového systému, stavebného a územného konania, zníženie cien energií, pružnejší trh práce, riadenú imigráciu, systematické odstraňovanie byrokracie, ako aj podporu podnikavosti medzi verejnosťou, prioritne medzi študentmi stredných a vysokých škôl (priemerná známka 8,82 na škále 0 až 10);
- 2) **reforma justície**, najmä vymáhateľnosti práva, ktorej cieľom má byť transparentná, efektívna a spravodlivá súdna moc, prokuratúra a tým aj civilné a trestné súdnictvo (8,65);
- 3) **daňovo-odvodová reforma** s cieľom zatraktívniť daňový systém pre investície a zvýšiť motiváciu pracovať. To znamená najmä zníženie priamych daní a odvodov, zjednodušenie systému a kompenzácia výpadkov v príjmoch cez zrušenie daňových výnimiek, zvýšenie spotrebných, majetkových a environmentálnych daní (8,5);
- 4) **reforma riadenia štátu** vrátane elektronizácie štátnej správy, obmedzenia byrokracie a automatického zdieľania informácií medzi úradmi. Analýza dát z rôznych oblastí riadenia štátu. Štandardom pri obsadzovaní dôležitých pozícií pre štát by mala byť verejná výzva na prihlasovanie kandidátov, verejné vypočutie pred odbornou komisiou, zverejňovanie zoznamu kandidátov, ich životopisov a projektov. Zavedenie ukazovateľov výkonnosti (KPIs) v štátnych firmách aj kontrolných a regulačných inštitúciách. Pravidelné zverejňovanie miery plnenia ukazovateľov, naviazanie odmeňovania čelných predstaviteľov na plnenie ukazovateľov (8,27);
- 5) **reforma poskytovania zdravotnej starostlivosti**, ktorej cieľom má byť efektívne, kvalitné a dostupné poskytovanie zdravotníckych služieb. Je potrebné definovať základnú zdravotnú starostlivosť hradenú z verejných zdrojov ako aj zaviesť transparentnú spoluúčasť za nadštandard pri zabezpečení ochrany tých, ktorí si spoluúčasť nemôžu dovoliť. Zaviesť meranie kvality a efektívnosti poskytovania zdravotnej starostlivosti, zreformovať sieť poskytovateľov a ich financovanie s ohľadom na ich kvalitu (8,24);

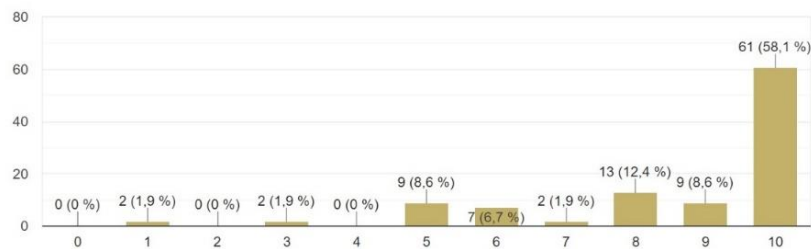
f.) Systematicky zlepšovať podnikateľské prostredie, aby Slovensko výrazne stúplo v medzinárodných rebríčkoch a stalo sa atraktívnejším miestom pre investície. Opatrenia by mali zahŕňať zjednodušenie a zatraktívnenie daňového systému, stavebného a územného konania, zníženie cien energií, pružnejší trh práce, riadenú imigráciu, systematické odstraňovanie byrokracie, ako aj podporu podnikavosti medzi verejnosťou, prioritne medzi študentmi stredných a vysokých škôl.

105 odpovedí



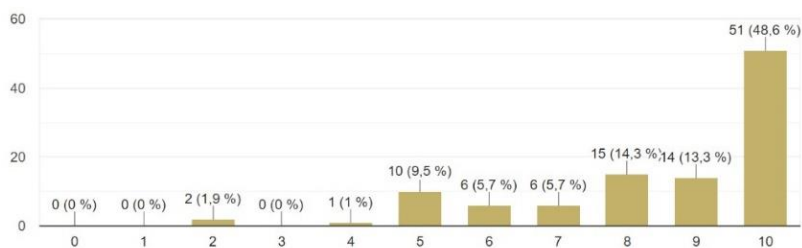
c.) Reforma justície, najmä vymáhateľnosti práva, ktorej cieľom má byť transparentná, efektívna a spravodlivá súdna moc, prokuratúra a tým aj civilné a trestné súdnictvo.

105 odpovedí



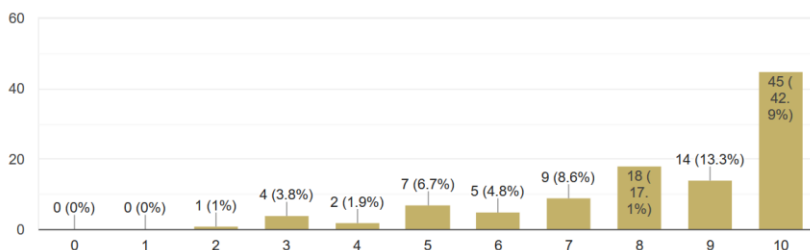
e.) Daňovo-odvodová reforma s cieľom zatriktívniť daňový systém pre investície a zvýšiť motiváciu pracovať. To znamená najmä zníženie priamych daní a odvodov, zjednodušenie systému a kompenzácia výpadkov v príjmoch cez zrušenie daňových výnimiek, zvýšenie spotrebných, majetkových a environmentálnych daní.

105 odpovedí



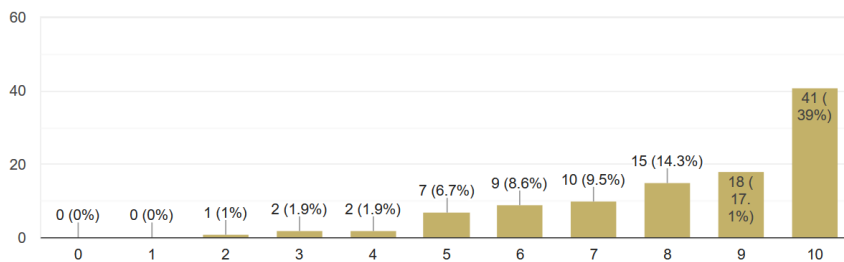
h.) Reforma riadenia štátu vrátane elektronizácie štátnej správy, obmedzenia byrokracie a automatického zdieľania informácií medzi úradmi. Analýza dát z rôznych oblastí riadenia štátu. Štandardom pri obsadzovaní dôležitých pozícií pre štát by mala byť verejná výzva na prihlasovanie kandidátov, verejné vypočutie pred odbornou komisiou, zverejňovanie zoznamu kandidátov, ich životopisov a projektov. Zavedenie ukazovateľov výkonnosti (KPIs) v štátnych firmách aj kontrolných a regulačných inštitúciách. Pravidelné zverejňovanie miery plnenia ukazovateľov, naviazanie odmeňovania čelných predstaviteľov na plnenie ukazovateľov.

105 responses



k.) Reforma poskytovania zdravotnej starostlivosti, ktorej cieľom má byť efektívne, kvalitné a dostupné poskytovanie zdravotníckych služieb. Je potrebné definovať základnú zdravotnú starostlivosť hradenú z verejných zdrojov ako aj zaviesť transparentnú spoluúčasť za nadštandard pri zabezpečení ochrany tých, ktorí si spoluúčasť nemôžu dovoliť. Zaviesť meranie kvality a efektívnosti poskytovania zdravotnej starostlivosti, zreformovať sieť poskytovateľov a ich financovanie s ohľadom na ich kvalitu.

105 responses



Ďalšie reformy sa umiestnili v nasledovnom poradí

6) **reforma vzdelávacieho systému**, aby lepšie pripravoval ľudí na život, aby sa dokázali lepšie uplatniť na pracovnom trhu a aby lepšie rozumeli významu demokracie pre kvalitu života. Reforma by mala zahŕňať vyšší dôraz na IT zručnosti, ovládanie angličtiny a kritické myslenie, mala by zaviesť pravidelné meranie a zverejňovanie pridanej hodnoty jednotlivých škôl a úspešnosti absolventov na pracovnom trhu (8,14);

7) **reforma vedy a výskumu** s cieľom podporovať aktivity a inštitúcie, ktoré dosahujú najlepšie výsledky a majú najväčší potenciál na koncentráciu produktívnych ľudí, vznik inovácií a v spolupráci so súkromným sektorom aj ich aplikáciu. Zatraktívniť kvalitné inštitúcie, vrátane vysokých škôl, aby sa zmiernil odchod potenciálne najproduktívnejších ľudí do zahraničia a aby naopak lákali odborníkov na Slovensko (8,03);

8) **reforma tvorby štátneho a verejných rozpočtov**, ktorej cieľom je zníženie rizika väčšieho míňania v dobrých časoch a šetrenia v zlých časoch. Pri určovaní priorít vo výdavkoch postupovať podľa princípu hodnota za peniaze (7,74);

9) uskutočniť **reformu systému dlhodobej, paliatívnej a sociálnej starostlivosti**, ktorej cieľom je efektívna, dostupná a kvalitná starostlivosť o starých, dlhodobo chorých a umierajúcich, prostredníctvom merania relevantných parametrov a ich pravidelného vyhodnocovania (7,55);

10) **reforma dôchodkového systému**, aby nevytváral nekryté dlhy do budúcnosti, predovšetkým zrušiť stropy na dôchodkový vek a trinásť dôchodky pri zachovaní alebo aj posilnení ochrany ľudí, ktorí zo zdravotných dôvodov nevládzu plnohodnotne pracovať ako aj dôchodcov ohrozených chudobou. Oprava druhého piliera, aby prinášal vyššie výnosy ako aj zavedenie pravidelného informovania ľudí o ich budúcich nárokoch na dôchodok (7,32);

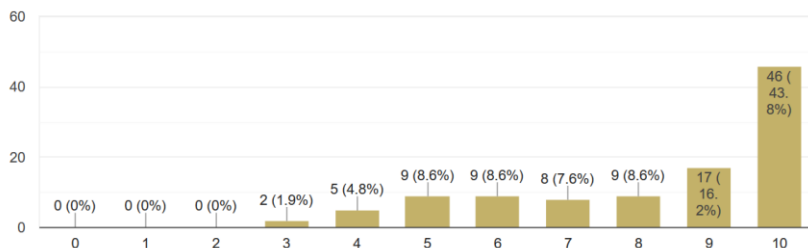
11) **reforma pracovnoprávnej legislatívy**, ktorej cieľom má byť rovnocenné postavenie účastníkov vzťahov, flexibilné vzťahy, sloboda účastníkov pri zachovaní primeranej ochrany zamestnanca, primerané postavenie odborov a ochrana práv zamestnávateľov (7,22);

12) **reforma prístupu k vylúčeným komunitám**, ktorej cieľom má byť využitie a zapojenie obrovského ľudského potenciálu, ktorý si nemôžeme ako krajina dovoliť dlhodobo ignorovať (6,07)

13) **reforma imigračnej politiky**, aby sa Slovensko vyrovnalo s nepriaznivou demografickou perspektívou na trhu práce a aby si zároveň udržalo súdržnosť obyvateľstva (5,35).

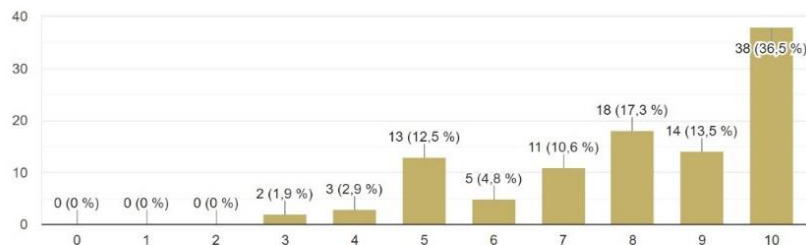
a.) Reforma vzdelávacieho systému, aby lepšie pripravoval ľudí na život, aby sa dokázali lepšie uplatniť na pracovnom trhu a aby lepšie rozumeli významu demokracie pre kvalitu života. Reforma by mala zahŕňať vyšší dôraz na IT zručnosti, ovládanie angličtiny a kritické myslenie, mala by zaviesť pravidelné meranie a zverejňovanie pridanej hodnoty jednotlivých škôl a úspešnosti absolventov na pracovnom trhu.

105 responses



b.) Reforma vedy a výskumu s cieľom podporovať aktivity a inštitúcie, ktoré dosahujú najlepšie výsledky a majú najväčší potenciál na koncentráciu produktívnych ľudí, vznik inovácií a v spolupráci so súkromným sektorom aj ich aplikáciu. Zatraktívniť kvalitné inštitúcie, vrátane vysokých škôl, aby sa zmiernil odchod potenciálne najproduktívnejších ľudí do zahraničia a aby naopak lákali odborníkov na Slovensko.

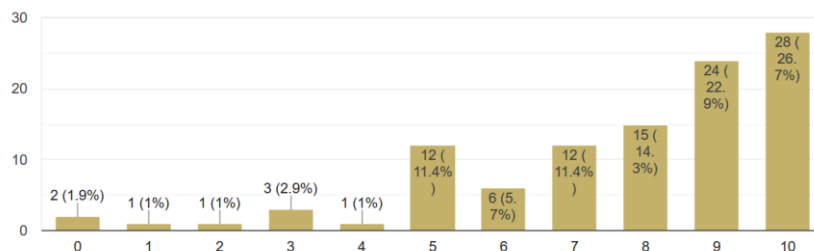
104 odpovedí



i.) Reforma tvorby štátneho a verejných rozpočtov, ktorej cieľom je zníženie rizika väčšieho mŕňania v dobrých časoch a šetrenia v zlých časoch. Pri určovaní priorit vo výdavkoch postupovať podľa princípu hodnota za peniaze.

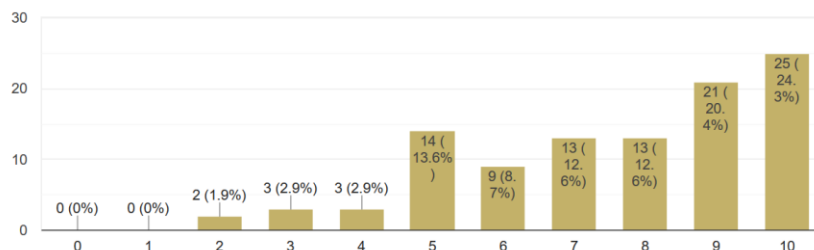


105 responses



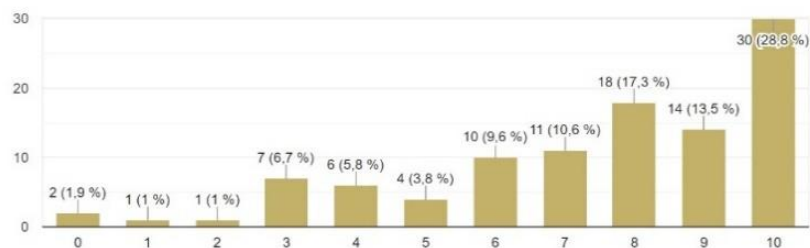
l.) Reforma systému dlhodobej, paliatívnej a sociálnej starostlivosti, ktorej cieľom je efektívna, dostupná a kvalitná starostlivosť o starých, dlhodobo chorých a umierajúcich, prostredníctvom merania relevantných parametrov a ich pravidelného vyhodnocovania.

103 responses



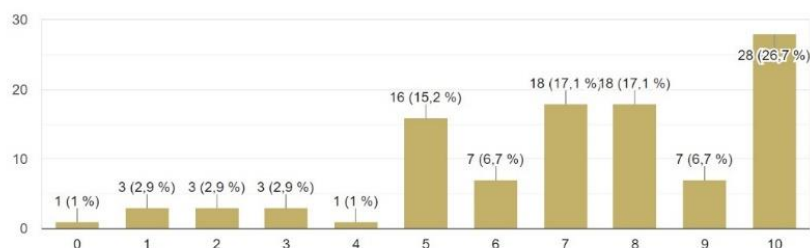
g.) Opraviť dôchodkový systém, aby nevytváral nekryté dlhy do budúcnosti, predovšetkým zrušiť stropy na dôchodkový vek a trinásť dôchodkov pri zachovaní alebo aj posilnení ochrany ľudí, ktorí zo zdravotných dôvodov nevládzu plnohodnotne pracovať ako aj dôchodcov ohrozených chudobou. Oprava druhého piliera, aby prinášal vyššie výnosy ako aj zavedenie pravidelného informovania ľudí o ich budúcich nárokoch na dôchodok.

104 odpovedí



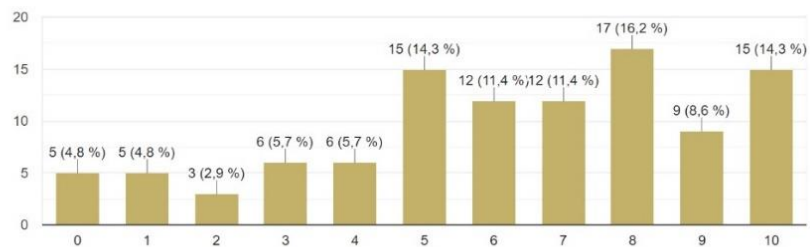
d.) Reforma pracovnoprávnej legislatívy, ktorej cieľom má byť rovnocenné postavenie účastníkov vzťahov, flexibilné vzťahy, sloboda účastníkov pri zachovaní primeranej ochrany zamestnanca, primerané postavenie odborov a ochrana práv zamestnávateľov.

105 odpovedí



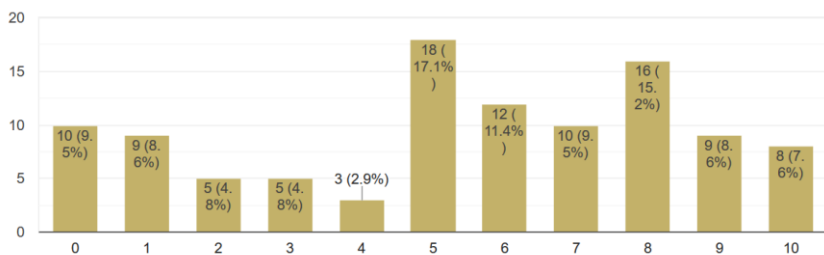
j.) Reforma prístupu k vylúčeným komunitám, ktorej cieľom má byť využitie a zapojenie obrovského ľudského potenciálu, ktorý si nemôžeme ako krajina dovoliť dlhodobo ignorovať.

105 odpovedí



m.) Reforma imigračnej politiky, aby sa Slovensko vyrovnalo s nepriaznivou demografickou perspektívou na trhu práce a aby si zároveň udržalo súdržnosť obyvateľstva.

105 responses



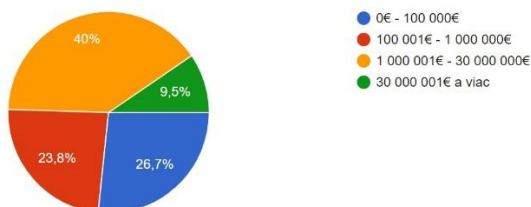
Vysoko nadpriemerné hodnotenie získali aj reformy vzdelávacieho systému, vedy a výskumu, tvorby verejného rozpočtu, dlhodobej starostlivosti, dôchodkového systému a pracovnoprávnej legislatívy.

Doplňujúce informácie

Odpoveď nám poskytlo 105 podnikateľov. V prieskume sa zúčastnilo 26,7 % podnikateľov s obratom do 100 000€, 23,8 % podnikateľov s obratom od 100 001€ do 1 000 000€, 40 % podnikateľov s obratom od 1 000 001€ do 30 000 000€ a 9,5 % podnikateľov s obratom nad 30 000 000€.

2. Aký veľký máte obrat?

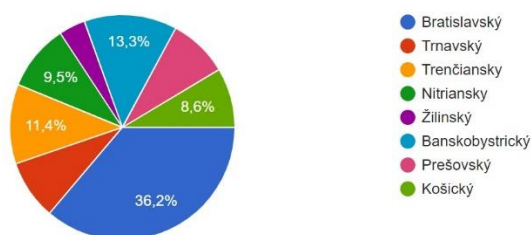
105 odpovedí



V prieskume mal zastúpenie každý kraj. Najviac zastúpený bol Bratislavský kraj (36,2 %). Za ním nasledoval Banskobystrický kraj (13,3 %), Trenčiansky kraj (11,4 %) a Nitriansky kraj (9,5 %). Ďalej nasledovali s rovnakým zastúpením Košický, Prešovský a Trnavský kraj (8,6 %) a Žilinský kraj (3,8 %).

3. Z akého ste kraja?

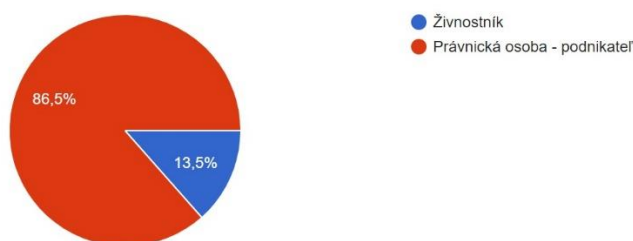
105 odpovedí



Prieskumu sa zúčastnilo 86,5 % právnických osôb – podnikateľov a zvyšných 13,5 % živnostníkov.

1. Ste:

104 odpovedí



Tento výstup je súčasťou projektu inštitútu INEKO, ktorý finančne podporuje organizácia Center for International Private Enterprise (CIPE).